

Kort co-referaat drs. Jos Aarnoudse, directeur VKB, eerste reactie op VKB lezing van dr. René de Reuver 14 april 2018

Geachte doctor de Reuver,

Dank voor uw lezing. Fijn dat u als belangrijke vertegenwoordiger van onze kerk, scriba van de generale synode, een relatie tussen de missie van de kerk en het beheer in de kerk niet uit de weg gaat.

Ik stel vast dat u de wending naar pro-actief kerkbeheer waaraan we vanuit de VKB de komende jaren een forse bijdrage willen leveren, van harte ondersteunt. Ik moet natuurlijk wel even ingaan op de 'genadige directeur', die het woordje 'huichelaars' weglief uit het bijbelcitaat boven het concept beleidsplan. Zeker. Omdat Jezus' gehoor hèt grote teken van de tijd, nl. zijn eigen komst, niet op waarde schatte, noemde hij hen *hypokritai*. Niet dat dat ons niets te zeggen heeft, immers: houden we ons wel met de goede en meest urgente dingen bezig? Maar binnen onze, toch christelijke kerk, zou ik niet gauw – ondanks de grote diversiteit die we kennen – anderen de maat willen nemen op het punt van het op waarde schatten van de betekenis van Christus. Wel wil ik ons allemaal de metafoor die Hij gebruikt voorhouden: als je weet dat het gaat regenen, neem je voorzorgsmaatregelen. Het gaat om preventie. Hoe zorgen we, dat het ook in de nabije toekomst niet verkeerd gaat.

Dank voor uw schets waarin u nog weer eens duidelijk maakt in welk proces we als kerk en als gemeenten verkeren, in de context van de maatschappelijke ontwikkeling die gaande is. De situatie vraagt concentratie op het wezenlijke.

Dank dat u daarin een pleidooi voert voor gezamenlijkheid: beleid en beheer hand in hand, verbinding van het zakelijke met het geestelijke.

Meteen is dat echter wel het punt waar ik een paar kerkrentmeesterlijke vragen bij wil stellen. U bent niet de eerste kerkelijke beleidsdrager die zegt: geld volgt visie, droom en durf dan te investeren, verbind het zakelijke met het geestelijke, gebruik geloofstaal in plaats van organisatietaal. Mooi, maar dat kriebelt toch wel een beetje. Immers, stel dat de dominee of de kerkenraad een droom heeft, een visie, maar vervolgens de rekening of de noodzakelijke geldwerving bij de kerkrentmeesters neerlegt, zonder *commitment* met de zakelijke kant van het kerk zijn, dan hebben we toch echt een probleem. Wij zijn voor visionair en ondernemend kerkbeheer, absoluut, en het is niet moeilijk om de hand ook in eigen boezem te steken, als de enige reflex op krimpemde middelen een boekhoudkundige is. Tegelijk is mijn vraag: hoe ziet u dat? Enerzijds refereert u ook aan: niet alles kan, er moeten keuzen gemaakt worden, anderzijds zegt u: realiseer een ambitieuze visie en investeer. Maar een keizer zonder kleren verliest zijn rechten: is er niet veel eer sprake van een noodzakelijke wisselwerking tussen geld (of breder gezegd: middelen en mensen) en visie. Dus niet zondermeer: geld volgt visie, maar geld en visie dienen elkaar te bevuchten. In die zin versta ik uw aanduidingen als een oproep aan kerkrentmeesters om uit hun schulp te kruipen, en vanuit hun eigen perspectief volop mee te doen aan het dromen en het ontwikkelen van visie en beleid voor hun gemeente. Klopt dit?

Tegelijk vraag ik dan: en wat betekent dit nu voor de dromers en de zieners in de kerk? Mag je ook zeggen – naast wat u zei: verbind het zakelijke aan het geestelijke – verbind het geestelijke aan het zakelijke. En dat je het ook bij die talen eens omdraait: mooi geloofstaal, maar vertaal nu ook je geloofstaal eens in organisatietaal, want een kerk is ook gewoon een organisatie, en we opereren ook gewoon in een wereld van economische, juridische en politiek bestuurlijke gegevens. Ik hoorde in het forum bij

100 jaar BNP, waar u zelf bij was, een forumlid zeggen dat de predikant van de 21^e eeuw misschien wel meer ondernemer moet worden. Dan lijken toch veel dominee's als door een wesp gestoken. Ten onrechte denk ik, want de hele christelijke beweging is vanaf het begin een missionaire, ondernemende beweging geweest, met verdeling van taken en competenties, maar wel op elkaar betrokken om ook heel zakelijk de kerk uit te bouwen, te leiden en te beheren. Het geestelijke en het zakelijke zijn geen tegenstelling. Het geestelijke is heel zakelijk en al het zakelijke is geestelijk (ook als het niet deugt, want dan is het zonde al die inspanning). Tegelijk: de dominee moet niet gaan preken als een boekhouder of een constructeur, en de kerkbeheerder moet niet gaan praten als een dominee, maar wel degelijk hebben kerkbeheerders de wetten van het management in te brengen om de kerk als organisatie efficiënt en effectief te faciliteren in waar ze voor is: namelijk het brengen van het evangelie.

Mijn vraag hierbij is: hoe kijkt u wat kerkbeheer betreft aan tegen een gavengerichte benadering (in geloofstaal gesproken). Dat is de complementariteit van de competenties in de kerk, maar dan ook zo dat ieder daarin volop de eigen expertise en bekwaamheden, inclusief de eigen rationaliteit, kan inbrengen, dus wel degelijk met organisatietaal, sociologisch, economisch en juridisch waar dat nuttig en nodig is, en dus niet alleen gevat in geloofstaal, omdat deze inspireren kan, zeker, maar ook nogal eens gebruikt wordt om te versluieren of juist keuzes uit de weg te gaan.

Maar dat alles gezegd zijnde: nogmaals hartelijk dank voor deze eerste VKB-lezing. Genoeg stof om weer over onze rol en roeping als kerkrentmeesters na te denken.